

Poznáváme svět

Poslední, završující, vše propustující oblast pedagogiky Marie Montessori pro předškolní věk. Je to předchůdce takzvané Kosmické výchovy, která je středobodem vzdělávání v Montessori základních školách. Poznáváme svět je ve svém konceptu nekončící oblast, která se rozvíjí podle toho, jakým tempem se vyvíjí společnost a svět kolem nás. Do věku šesti let vnímá dítě všemi smysly, proto jsou prioritní vlastní smyslové zážitky a zkušenosti. Aby dítě na své úrovni pochopilo, musí nejprve prožít. Předkládání modelů, obrázků, nebo dokonce pracovních listů v tomto věkovém období je sice možné, ale na nich poznávání světa nezprostředkujeme tak efektivně a smysluplně, jako když reálně propojíme děti s přírodou, přírodními jevy nebo kulturou.

Při objevování světa jsou prioritní zájmy jednotlivých dětí o konkrétní okruhy, od neživé přírody přes živé organismy, zeměpis, běh času i dějiny.

Co potřebujeme?

Ve venkovním prostředí jsou to záhonky, zahradní nářadí a krmítka. Pokud chybí školní zahrada, můžeme se na vycházky vybavit lupou, taškou, vhodnou přenosnou přepravkou na pozorování hmyzu a rukavicemi.

V prostředí třídy potřebujeme květiny, živé zvířátko, botanickou a biologickou komodu, různé modely, skříňku na jednoduché pokusy, tříslůžkové karty, lupy, mikroskop, pozorovací stolek nebo poličku, encyklopedie, glóbusy, mapu kontinentů, mapu Evropy a další mapy. Dále krabice ke kontinentům, modely forem pevnin, vlajky, pomůcky pro poznávání času a hodin a spoustu dalších věcí, jak nám to bude ukazovat zájem dětí.

Co musíme znát?

Průvodce musí být obeznámen s použitím všech montessoriovských pomůcek i s jednotlivými postupnými kroky a metodami zprostředkování dětem.

Z jeho postojů a chování by měla vyzařovat úcta, respekt i láska ke všemu, co na světě je. Měl by být schopen vést děti k tomu, že všechno na světě je důležité a má tady svoji úlohu. Měl by mít stále na paměti důležitost názornosti a prožitků. Musí vždy upřednostnit realitu před modely a obrázky. Jako u všech oblastí, staví na tom, co už dítě zná.

Stává se, že začínající průvodce by rád rychle předal dětem nějaké informace. V tom okamžiku se dostává do role učitele, a místo aby přenechal dětem iniciativu při objevování odpovědi na jejich otázky, nechá se lapit do pasti a odpoví. O co podnětnější bylo, kdyby se pokusil upozadit se a vrátil otázku dítěti. Třeba následující formou.

Dítě: „Co se stane s tou kytičkou, když ji utrhnu?“

Průvodce: „Co myslíš, že se s ní může stát?“

Dítě: „No, já vím. Asi uschne, zvadne.“

Průvodce: „Možné to je. Dalo by se něco udělat, aby nezvadla?“

Dítě: „Doma ji dáváme do vázy s vodou.“

Průvodce: „Ano, také dávám květiny do vázy. Máš teď s sebou tady na louce u lesa vázu?“

Dítě: „Nemám. Tak já tu kytičku trhat nebudu, aby mohla pořád růst.“

Když nebudeme dávat dětem hotové odpovědi, pověd je to k samostatnému myšlení na takové úrovni, na které se právě nacházejí, a samostatně najdou adekvátní, uspokojivé řešení a odpovědi na své otázky.

Pro zapamatování nových pojmů je znalost třístupňové lekce klíčová. V první fázi použijeme správné pojmenování, ve druhé probíhá upevňování pomocí her a teprve ve třetí pojmenovává dítě.

Jako příklad uvedu práci s obrázky částí stromu.

Materiál: podnos, 3 obrázky částí stromu (kmen, koruna, kořeny)

Předchozí zkušenosti dítěte: přímá zkušenost z pobytu venku, práce s botanickou komodou (puzzle částí stromu)

Postup:

1. Pozvu dítě k ukázce.

2. Jdeme společně k poličce, kde jsou na podnose uloženy pomůcky k aktivitě.

3. Požádám dítě, aby podnos přeneslo na kobereček.

4. V klidu chvíli sedíme a prohlížíme si věci na podnose.

5. Vezmu kartičku s obrázkem kmene, položím ji na kobereček a řeknu: „Kmen.“ Opakuji: „To je kmen.“ Dítě název zopakuje.

6. Vezmu kartičku s obrázkem koruny, položím ji na kobereček a řeknu: „Koruna.“ Opakuji: „To je koruna.“ Dítě název zopakuje.